

**Hals
Arkiv**

Huse i Vester Hassing Sogn

Tekst af Klem Thomsen

Redigering og billedvalg af Asbjørn Thomsen

Udgivet 2023 af Hals Arkiv på www.halshistorie.dk

Heden 22, Lundborg

Vester Hassing By, matrikel 121a m.fl.

På det originale matrikelkort for Vester Hassing By, 1812-1866, er påklæbet det samtidige kort "Schelet til Vester Hassing Byeplan", hvor matrikel N° 100, Trankjærhuset, ses i nederste venstre hjørne.

Omkring 1774

I 1787 findes Jens Larsen, også kaldet Jens Larsen/Laursen Tambour, som fæster ¹⁾ af ejendommen Lundborg, men formentlig var han blevet fæster allerede omkring 1774. Han havde før da været fæster af Trankjærhuset ²⁾, matr. nr. 100, som lå mellem gårdene Groben og Trankjær (Tranekær) i Vester Hassing.

I januar 1752 var den 70-årige Christen Pedersen Peber, som da var fæster af Trankjærhuset, blevet begravet, hvorefter hans ca. 42-årige enke Else Nielsdatter overtog fæstet. Hun giftede sig i december 1753 med den 29-årige Jens Larsen. Efter hendes død i april 1770

overtog ægtemanden Jens Laursen Tambour fæstet af Trankjærhuset. Senere i 1770 giftede han sig med den ca. 27-årige Inger Pedersdatter. Da dette ægtepar i 1771 fik deres første barn, datteren Ane Margrethe Jensdatter, var de bosiddende i Vester Hassing, men da de efterfølgende fik datteren Else Jensdatter i 1777 var de flyttet på Lundborg.

Ved folketællingen i 1787 findes Jens Larsen og hustruen Inger Pedersdatter på Lundborg sammen med deres 10-årige datter Else. Morten Thomsen angives at være "bonde og husmand". Ægteparret får senere en dødfødt søn i 1783.

Den 9. august 1792 bliver den ældste datter "Pigen Ane Magrethe JensDatter af Lundborg" trolovet ³⁾ med "Ungkarl Casper Wilhelmsen af Korslund i Hellevad Sogn", og den 28. oktober samme år bliver parret gift. Kort efter overtager Casper Wilhelmsen fæstet af Lundborg efter sin svigerfar.

1) Fæste er en livsvarig, og tit arvelig, forpagtning af jord, som der betales fæsteafgift for.

2) Denne oplysning er baseret på "Værnfelt, Kr.: Bidrag til Kjær Herreds Historie. Steder og Navne i Vester-Hassing. I: Jyske Samlinger 1937, s. 196", hvor der står: *Trankjærhuset, Matr. 100. Laa paa Sdr. Tranekjærs Grund og fulgte denne Gaard under de forskellige Ejere. Af Fæstere kan nævnes: 1757 Christen Pedersen Peber, 1770 Jens Tambour og fra 1774 Peder Nielsen Stat (Stadtlænder).*

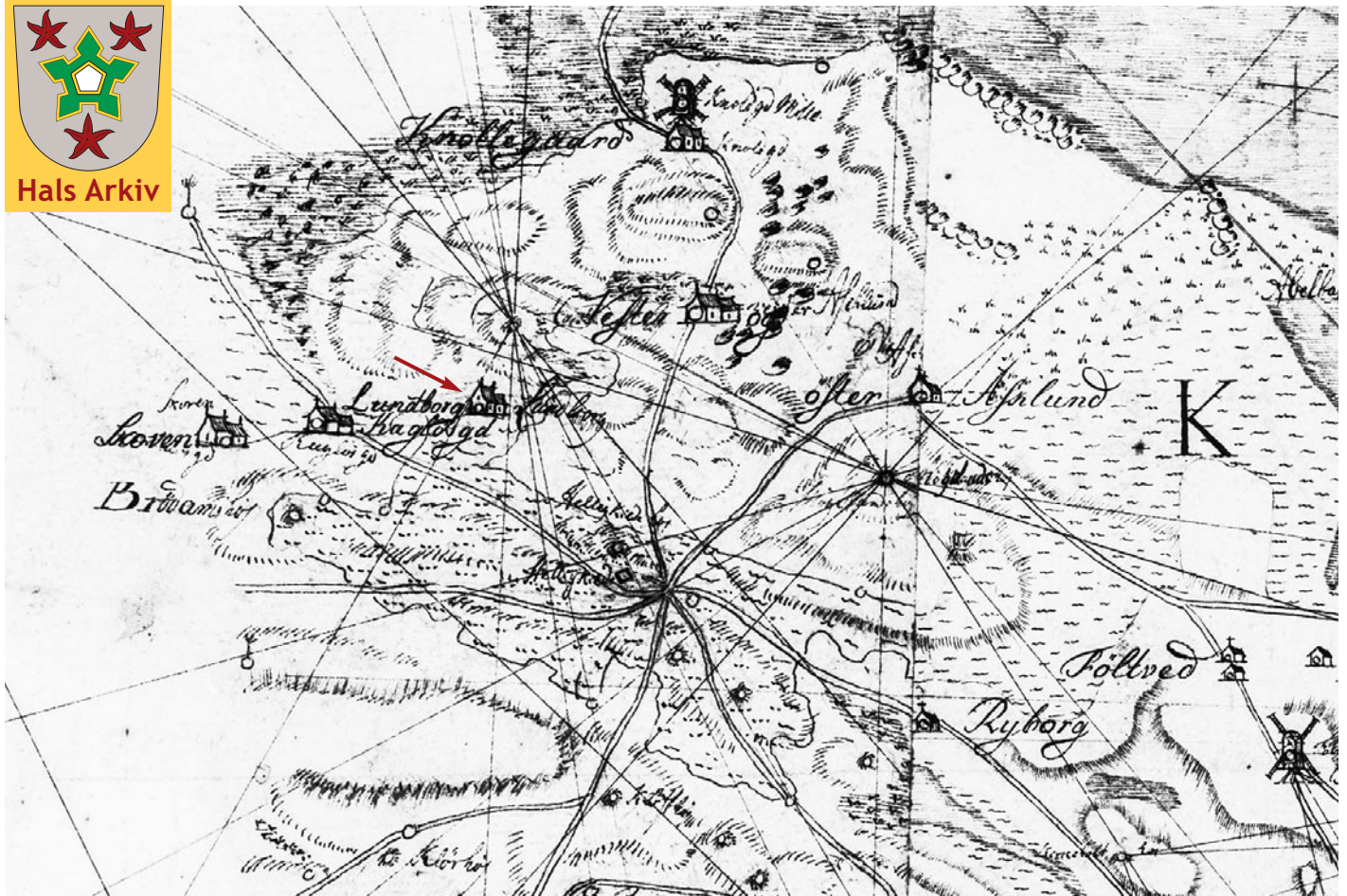
3) Frem til 1799 var et bryllup delt i trolovelse og selve vielsen. Jyske Lov taler om "papirløst ægteskab", idet en kvinde, der havde levet med en mand i tre år og haft rådighed over husholdningen, skulle regnes som ægtekone.

Trolovelsen lignede vielsen. Oprindeligt medvirkede præsten ved trolovelsen. Fra 1582, fik kirken fuld kontrol med ægteskabet, og en præst skulle medvirke ved trolovelsen sammen med fem vidner.

I de kirkebøger, som Christian IV indførte i 1645-46 blev trolovelserne skrevet ind. Når parret senere blev viet, eller "copulereret", blev vielsesdatoen føjet til. Man kunne kun hæve en trolovelse med en tapperetsdom ved en gejstlig domstol.

På landet var det almindeligt, at trolovede flyttede sammen, og opførte sig som mand og kone. I 1783 blev trolovelsesgilder forbudt.

I 1799 blev trolovelsen afskaffet og vielsen blev den eneste ceremoni i forbindelse med ægteskab. Men folk holdt fast ved den gamle tradition, og trolovelsen gav de samme rettigheder som tidligere. Ca. halvdelen af bondesamfundets brude var gravide [også Ane Margrethe Jensdatter var formentlig gravid ved vielsen]. (Fra Charlotte S.H. Jensen om Trolovelsen på www.historie-online.dk)

På forarbejde til Videnskabernes Selskabs Kort, der udkom 1786, er Lundborg på udsnittet over den nordlige del af Vester Hassing Sogn markeret med rød pil.

Kort:
Klem Thomsens arkiv,
Hals Arkiv.

1793

Ifølge jordebogen 1818 for Langholt Hovedgaard⁴⁾ bliver Casper Wilhelmsen fæster af Lundborg den 14. maj 1793. Ejendommen angives i samme at have et hartkorn⁵⁾ på 1 tønde, 2 skæpper, 3 fjerdingkar og 1 album. Det må formodes, at Jens Larsen og Inger Pedersdatter samtidig kommer på aftægt⁶⁾ ved svigersønnen. Begge dør på Lundborg, Jens Larsen som 75-årig i 1798 og Inger Pedersdatter som 62-årig i 1805.

Ægteparret Casper Wilhelmsen og Ane Margrethe Jensdatter får sønnen Wilhelm Caspersen omkring 1793 (dør 1806), datteren Johanne Caspersdatter i 1795, datteren Inger Caspersdatter i 1796, datteren Birgitte Caspersdatter i 1798, datteren Karen Marie Caspersdatter i 1801, datteren Kirstine Caspersdatter i 1803 og sønnen Wilhelm Caspersen i 1808. Alle børnene er født på Lundborg.

Ved folketællingen i 1801 bor ægteparret Casper Wilhelmsen og Ane Margrethe Jensdatter på Lundborg med døtrene Johanne, Inger og Birgitte samt hustruens moder Inger Peders-

datter, der "nyder ophold ved stedet". Ved denne folketælling er gården ført under "Ensiddere", hvad der betyder, at gården før udskiftningen ikke var en del af dyrkningsfællesskabet.

Casper Wilhelmsen ses også i andre kilder at være fæster af ejendommen, dels er han på matrikelkortet 1812-1858 påført at være bruger af ejendommen "Lundborg" i Vester Hassing sogn, og dels er han i den gamle sogneprotokol for Vester Hassing sogn, som kan dateres til perioden 1806-1822, angivet

at være bruger af "Lundborg" med et hartkorn på 1 tønde, 2 skæpper, 3 fjerdingkar og 1 album.

I samme protokol angives ejeren at være "Langholts Gods [ved] Justitsraad Langg". På matrikelkortet 1812-1858 er Casper Wilhelmsens navn overstreget i forbindelse med, at der er kommet ny fæster, og navnet Thomas Jespersen er påført; dette er dog en fejlskrivning, da næste fæster hedder Thomas Jørgensen.

Ved folketællingen i 1834 bor ægteparret Casper Wilhelmsen

⁴⁾ Kær Herredfoged (Aalborg Amt), Skøde- og panteprotokol 1816-1819 (bog 7) folio 666 (jordebogen starter folio 659).

⁵⁾ Hartkorn betyder egentlig "hårdt korn", altså brødkorn, men tidligere var tønne hartkorn en enhed for værdien af landbrugsjord (en kombination af jordens areal og ydeevne). I den lange periode, hvor al betaling foregik som byttehandel med konkrete varer var det nødvendigt med et fælles værdimål. Man besluttede at sammenligne alle varer med værdien af det såkaldte "hårde korn" eller hartkorn. Hartkorn målt i tønder (ikke at forveksle med tønner land). 1 tønne = 8 skæpper = 32 fjerdingkar = 96 album. Hartkorn blev brugt som skattegrundlag på landbrugsjord frem til 1903.

⁶⁾ Aftægt er betegnelsen for en aftale, hvorefter en ny ejer (eller fæster) af en ejendom forpligter sig til at underholde den tidligere ejer og hans ægtefælle, så længe de lever. Sådanne aftaler var meget udbredte. Det aftalte underhold blev oftest fastsat ved en aftægtskontrakt, som nærmere bestemte ydelsens art: bolig og naturalydelse som fødevarer og brænde samt tidspunktet for levering. Aftægtskontrakten blev som oftest tinglyst på ejendommen.

Det originale matrikelkort for Vester Hassing By 1812-1858.

Lundborg har Matrikel № 121. Fæster Casper Wilhelmsens navn er overstreget i forbindelse med, at der er kommet ny fæster, og Thomas Jørgensen er påført; dette er dog en fejlskrivning, da næste fæster hedder Thomas Jørgensen.

og Ane Margrethe Jensdatter på Lundborg med sønnen Wilhelm og datteren Kirstine.

Casper Wilhelmsen angives i samme folketælling at være "gaardmand".

1837

Ifølge jordebogen 1841 for Langholt Hovedgaard⁷⁾ bliver Thomas Jørgensen fæster af Lundborg efter fæstekontrakt af 19. marts 1837. Der angives, at forrige fæster var Casper Wilhelmsen og at den nye fæster "skal give fornævnte Casper Wilhelmsen og Hustru [i] deres Livstid Huusleje og Pleie og lade dem begrave", dvs. at forrige fæster er kommet på aftægt på stedet. Ejendommen angives uændret at have et hartkorn på 1 tønne, 2 skæpper, 3 fjerdingkar og 1 album. Aftægtsægteparret dør begge på Lundborg, Casper Wilhelmsen som 79-årig i 1838 og Ane Margrethe Jensdatter som 79-årig i 1849.

Få måneder efter overtagelsen af fæstet, den 19. maj 1837, gifter "Karl Thomas Jørgensen af Østerhassing, gml. 36 Aar" sig med "Pige Kirstine Caspersdatter af Lundbog, gml. 34 Aar". Thomas Jørgensen bliver hermed svigersøn til Casper Wilhelmsen.

Ægteparret Thomas Jørgensen og Kirstine Caspersdatter

får sønnen Eiler Thomsen i 1837 (dør 1839), datteren Ellen Margrethe Thomasdatter i 1841 (dør 1849) og datteren Ellen Margrethe Thomasdatter i 1849 (dør 1850). Ved folketællingen i 1840 bor ægteparret på Lundborg sammen med enken og aftægtskonen Ane Margrethe Jensdatter, hustruens moder. Thomas Jørgensen er stadig fæster, men ikke så længe endnu.

1842

Den 29. december 1841 underskrives en købekontrakt, som resulterer i et skøde af 25. oktober 1842. Skødet starter således: "Underskrevne Proprietair Nis Peter Ahlmann til Hovedgaarden Langholt gjør vitteligt at have solgt og afhændet, ligesom jeg herved skjøder og overdrager fra mig og Arvinger til Thomas Jørgensen hans hidtil ifæstehavende Gaard i Westerhassing Sogn, Lundborg kaldet, med Bygninger og Eiendomme staaende for Hartkorn Ager og Eng 1 Tønne 2 Skp 3 Fk 1 Alb, alt med de Herligheder, Rettigheder, Byrder og Forpligtelser hvormed jeg har næret samme efter Auktionsrettens Skjøde af 24 Decbr. 1841, tinglæst samme Dato - og da nu den accorderede Kjøbesumma 300 Rbd Sølv,

skriver tre hundrede Rigsbankdaler Sølv er berigtiget; saa skal bemeldte Eiendom med sammes rette Tilliggende heretter følge og tilhøre Kjøberen Thomas Jørgensen som en lovlig kjøbt og betalt Eiendom, fri for hver Mands Tiltale". Endvidere står i skødet, at "der ifølge det Kongelige Rentekammers Skrivelse af 15 Marts s.A. [samme år, dvs. 1842] til indbemeldte Gaard, Matricul No 121 i Westerhassing, hører en Hovedlod ved Gaarden nord for Byen, en Kjærlod ved Horsens Markskjel og en Tørvelod ved Hassingmosen sydøst for Byen anført i Ager og Engs Hartkorn 1 Td 2 Skp 3 Fk 1 Alb". Skødet tinglæses⁸⁾ den 28. oktober 1842, hvorefter Thomas Jørgensen er selvejer, dvs. selv

⁷⁾ Kær Herredfoged (Aalborg Amt), Skøde- og panteprotokol 1840-1843 (bog 13) folio 428 (jordebogen starter folio 418).

⁸⁾ Tinglæses - I dag bliver et skøde udfærdiget af en advokat, underskrevet ved denne og senere tinglyst i retten.

Dengang, hvor folk ikke nødvendigvis kunne læse og skrive, blev skødet ført ind i tingbogen af tingskriveren i retten, hvorefter det blev læst op og underskrevet. Et dokument var før Tinglysningsloven af 1926 tinglæst, når det var oplæst i retten i et offentligt retsmøde.

Sognekortet for Vester Hassing fra 1816 er tegnet efter udsiftningen er gennemført. Lundborg matrikel № 121 er dog stavet Lundborg.

ejer den gård som han bebor, nemlig gården Lundborg med matr. nr. 121⁹⁾.

Ved folketællingen i 1845 bor ægteparret Thomas Jørgensen og Kirstine Caspersdatter på "Lundborg" med en datter, aftægtskone og den 15-årige Jens Larsen, som bor der på "fattigvæsenets regning". Ved folketællingen i 1850 bor ægteparret på Lundborg - området betegnes som "udenfor Byen liggende Gaarde og Huse" - med en datter, en 16-årig tjenestepige og den 44-årige Mariane Mortensdatter, som er "fattiglem". Ved folketællingerne i 1855 og 1860 har ægteparret en plejedatter boende.

Det er også i 1860, at Thomas Jørgensen tilkøber matr. nr. 128b af "Christian Christensen Husmand boende paa Vesteraslunds Mark" for 150 rigsdaler rigsmønt. Ved folketællingen i 1870 bor hustruens storesøster, enken Birgitte Caspersdatter, hos ægteparret Thomas Jørgensen og Kirstine Caspersdatter, som også har en tjenestekarl boende.

Thomas Jørgensen dør i 1878 og Kirstine Caspersdatter i 1889, men forinden var ejendommen blevet afhændet.

1873

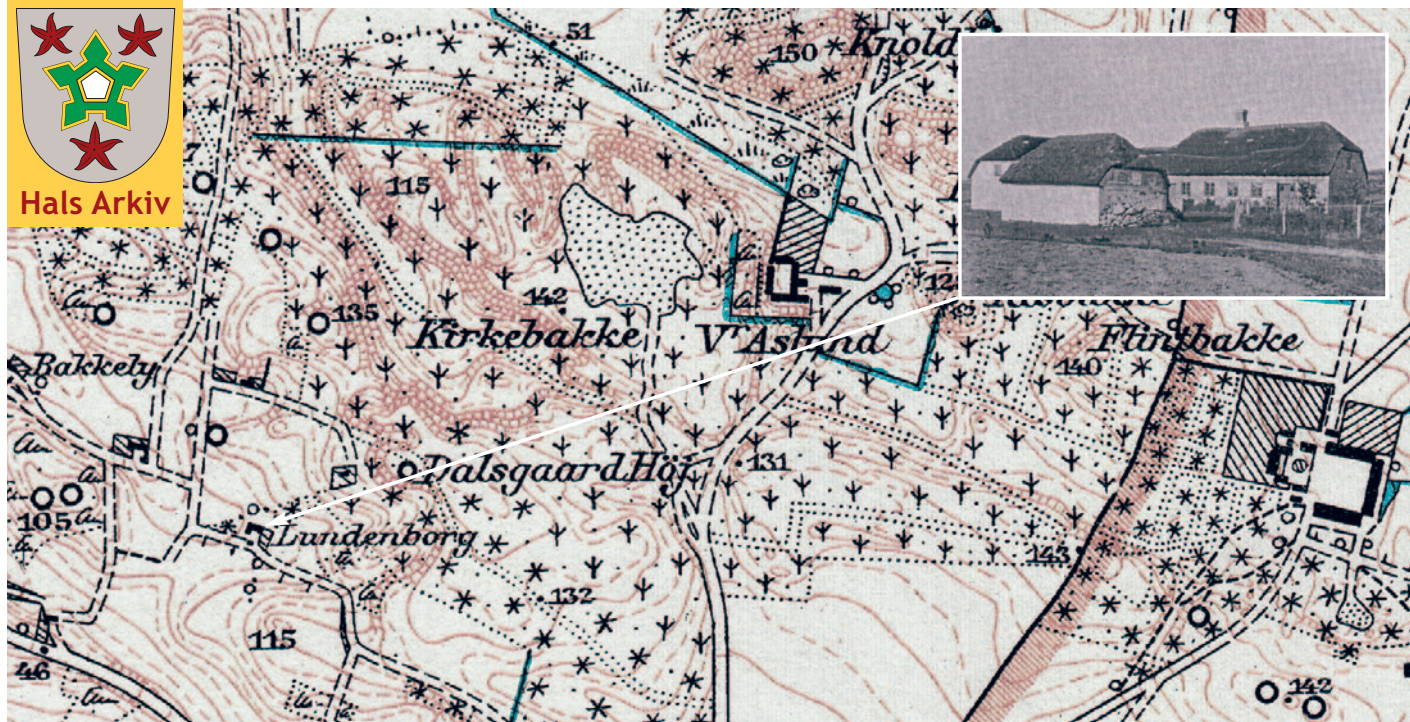
Den 7. september 1872 underskrives et købekontrakt "imellem Boelsmand¹⁰⁾ Thomas Jørgensen af Lundborg i Vesterhassing Sogn som Sælger og Peter Sørensen af Staae som Kjøber", ifølge hvilken Thomsen Jørgensen sælger det ham "tilhørende Sted Lundborg i Vesterhassing Sogn med Bygninger og Eiendommen under Matr No 121 ere skyldsatte for Hartkorn 6 Skp 2 Fdk 1 Alb [og] en Parcel af Gaarden Vesteraslund, Vesterhassing Sogn ... Matr No 128b Hartkorn 1 Fdk 1 Alb". Peter Sørensen overtager stedet den 1. november 1872. I købekontrakten angives, at der ved gårdens overtagelse medfølger "2 Heste, nemlig 1 Hoppe og 1 Hest, 2 Køer, 2 Kvier, 1 Kalv, 3 Faar, 2 Vogne, 1 Harve, 1 Plov, 2 Høleer, 2 River og noget mere Smaaredskab". Købesummen er 3.200 rigsdaler rigsmønt, heraf 2.700 for den faste ejendom og 500 for besætning og løsøre. Af købekontrakten fremgår også, at køberen årligt skal levere 6 læs skudtørv¹¹⁾ hos sælgeren og dennes hustru - "saa længe vi lever" - en forpligtelse der bliver anført som en tinglæst hæftelse på ejendommen, og

som først slettes i tingbogen i 1893. Skødet underskrives 17. april 1873 og tinglæses 2. maj samme år.

9) Gammel matrikel og ny matrikel - Danmark er blevet matrikuleret flere gange, således i 1644 og 1688. De tidlige matrikler blev imidlertid ikke vedligeholdt med hensyn til forandringer i ejendomsforholdene, og efter udsiftningen af slutningen af 1700-tallet var der behov for udarbejdelsen af en ny matrikel, og det skete i 1844. Det er også med matriklen af 1844 vi får de matrikelnumre, der bruges den dag i dag, men Lundborg havde mærkværdigvis allerede matrikelnummeret 121 i 1842. Derimod ændres dens hartkorn ved matriklen i 1844. Lundborg havde efter den gamle matrikel (af 1688) et hartkorn på 1 tønne, 2 skæpper, 3 fjerdingkar og 1 album, men af næste handel med ejendommen fremgår at Lundborg efter den nye matrikel (af 1844) får et hartkorn på 6 skæpper, 2 fjerdingkar og 1 album (da matrikelnummeret ved denne handel stadig er 121, uden efterfølgende bogstav, er der på dette tidspunkt endnu ikke stykket jord fra ejendommen).

10) Boelsmand eller bolsmand er en ejer af et bolsted, som er en landejendom, der i størrelse befinder sig mellem et husmandssted og en gård. Et bolsted er omkring 1 tønne hartkorn.

11) Skudtørv er tørv, der graves hele op af mosen.

Lundborg på højt målebordsblad, opmålt 1880 og tegnet 1885, ses vest for Dalgaardshøj. Er her stavet Lundenborg.

Det indsatte fotografi er sandsynligvis fra 1840-1860.

Foto: Privat eje.
Fotograf ukendt-

I 1875 sælger Peter Sørensen parcellen med matr. nr. 128b, den parcel af Vester Aslund som hans forgænger havde erhvervet i 1860, til Jacob Christensen af Rugtved. Købesummen er 500 kr. Samtidig sælger han ejendommen Lundborg, den resterende parcel med matr. nr. 121. Den tidligere nævnte forpligtelse omkring levering af tørv - "6 Læs Skudtørv a 14-1500 Stk pr Læs" - til Thomas Jørgensen og hustru på livstid kommer herefter til at følger begge disse matrikler frem til 1893.

1875/1876

Ved skøde af 22. december 1875, tinglæst 21. januar 1876, sælger Peter Sørensen ejendommen Lundborg til Jacob Christian Nielsen. Der er tale om matr. nr. 121, som uændret har et hartkorn på 6 skæpper, 2 fjerdingkar og 1 album. Der er tale om en noget mærkværdig handel, da skødet er et resultat af to købekontrakter, den første af 17. marts 1875 hvorved Peter Sørensen sælger Lundborg til Jacob Christian Pedersen af Horsens (nutidens Langholt), og den anden af 29. april 1875 hvorved Jacob Christian Pedersen sælger Lundborg til Jacob Christian Nielsen. Slutresultatet er, at den nye ejer bliver Jacob Christian Nielsen, der kort tid efter sælger en

stribe parceller fra Lundborg, matr. nr. 121, inden han sælger den resterende parcel med bygningerne, som efter udstykningen får matr. nr. 121a, inklusive to af de ny udstykkede parceller. De frasolgte udstykninger vil kort blive beskrevet, inden vi fortsætter med Lundborgs historie. Det nævnes i øvrigt i skøderne for disse udstykninger, at "Udparcelleringen er approberet med Indenrigsministeriets Skrivelse af 15 Decbr f.A. [forrige år, dvs. 15. december 1877]"

Ved købekontrakt af 22. juli 1876 og skøde af 5. januar 1878, tinglæst 18. januar 1878, sælger Jacob Christian Nielsen af Lundborg den parcel, som matrikuleres 121b, og som har et hartkorn på 2 fjerdingkar, til Anders Peter Jørgensen "af Dalgaardshøj" for 500 kr. Denne parcel er beliggende umiddelbart nord for nuværende matr. nr. 121a, og er i dag en del af Aslund Plantage, ligesom parcellen er noteret som fredskov.

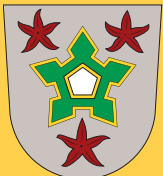
Ved købekontrakt af 18. december 1876 (til Bertel Therkildsen som overdrager købsretten til Just Jensen) og skøde af 5. januar 1878, tinglæst 18. januar 1878, sælger Jacob Christian Nielsen af Lundborg den parcel, som matrikuleres 121d, og som har et hartkorn på ¼ album til Just Jensen for 20 kr. Denne parcel

bliver i 1952 inddraget under matr. nr. 20ø, som i dag er en del af stedet på Halsvej 302A.

Ved købekontrakt af 22. juli 1876 og skøde af 29. december 1877, tinglæst 18. januar 1878, sælger Jacob Christian Nielsen af Lundborg den parcel, som matrikuleres 121e, og som har et hartkorn på 1 fjerdingkar og ¼ album, til Niels Christian Christensen "af W.Hassing" for 200 kr. Denne parcel er nutidens Øster Hassing Vej 87.

Ved købekontrakt af 8. januar 1877 og skøde af 24. juni 1878, tinglæst 28. juni 1878, sælger Jacob Christian Nielsen af Lundborg den parcel, som matrikuleres 121g, og som har et hartkorn på 3 fjerdingkar og 2 album, til Jens Christian Christensen "af Horsens [nutidens Langholt]" for 1.450 kr. Denne parcel er 1971-2007 ejet af Lydia og Anders Hind på ejendommen Bakkely på adressen Heden 15, så der er formentlig tale om den moselod, beliggende i Rasmusmose, som deres efterfølger Jens Laurits Elsner Christensen frasælger denne ejendom (matr. nr. 121g er i dag udgået af matriklen).

Med frasalg af de fire nævnte parceller er Lundborgs samlede hartkorn gået fra 6 skæpper, 2 fjerdingkar og 1 album til 4 skæpper, 3 fjerdingkar og 1½ album.

Ægteparret Ole Christian Hansen og Ane Katrine Christensdatter ejer Lundborg fra 1880 til 1924. Han er født på gården Groben, Vester Hassing, i 1850 og hun er født i Vester Hassing i 1848.

Foto: Karner, Aalborg, Hals Arkiv, B19201.

1878

Den 8. januar 1877 underskrives en mageskiftekontrakt ¹²⁾ som starter således: "Underskrevne Jacob Christian Nielsen af Lundborg sælger og afhænder herved til Jens Christian Pedersen af Østerhassing den mig ifølge Skjøde tinglæst 21 Jan: f.A. [forrige år, dvs. 1876] tilhørende Eiendom MN. 121 af Westerhassing af Hartk. 6 Skp 2 Fdk 1 Alb med paastaende Bygninger, ... med Undtagelse af hvad jeg har bortsolgt til Niels Chr. Christensen ved Contract af 22 Juli og 12 Aug. f.A., til Anders Peter Jørgensen ved Contract af 22 Juli f.A. og til Bertel Terkildsen ved Contract af 18 Decbr f.A. og til Jens Chr Christensen ved Contract af ... [samme dato] ". I forbindelse med mageskiftet overdrager køberen Jens Chr. Pedersen til sælgeren Jacob Christian Nielsen hans ejendom med matr. nr. 28b af Ø. Hassing, der ligger på Holtetvej 60 mellem Holtet og Ulsted.

Skødet underskrives den 5. januar 1878 og tinglæses den 18. januar samme år. I dette er Lundborg beskrevet således: "solgte Eiendom, som nu er udstykket med Indenrigsministeriets Skrivelse af 15 f.M. [forrige måned, dvs. december 1877] og skyldsatsaaledes: MN. 121a Westerhassing 2 Skp 1 Fdk 2 Alb ... MN. 121c Westerhassing 1 Skp 2 Fdk 1 3/4 Alb ... MN. 121f Westerhassing 3 Fdk 3/4 Alb".

Heller ikke Jens Christian Pedersen beholder ejendommen Lundborg ret længe, men han når dog at frasælge de to nye udstykninger, inden han sælger Lundborg.

Ved købekontrakt af 30. januar 1877 og skøde af 5. januar 1878, tinglæst 18. januar 1878, sælger Jens Christian Pedersen, Lundborg den parcel, som er matrikuleret 121c, med et hartkorn på 1 skæppe, 2 fjerdingkar og 3/4 album, til Jacob Christensen "i Rugtved" for 60 kr.

Der er senere lavet udstykninger fra denne parcel, og det

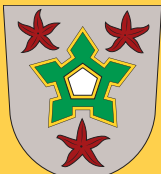
resterende matr. nr. 121c, som ligger lidt nord for Øster Hassing Vej og umiddelbart vest for Aslundvej, er i dag en del af ejendommen på Skindbjergvej 26. De nævnte udstykninger fra denne parcel er: matr. nr. 121h, som i dag er den del af Aslund Plantage, den del hvorpå de tre hellighøje ligger - matr. nr. 121i, som i dag udgør stedet på Aslundvej 62 - matr. nr. 121l, som i dag udgør stedet på Aslundvej 64 - og matr. nr. 121m og 121n, som i dag udgør stedet på Aslundvej 66.

Ved købekontrakt af 30. juni 1877 og skøde af 5. januar 1878, tinglæst 18. januar 1878, sælger Jens Christian Pedersen af Lundborg den parcel, som er matrikuleret 121f, og som har et hartkorn på 3 fjerdingkar og 3/4 album til husmand Anders Peter Jørgensen "af Dalsgaards-høi" for 1.800 kr. Denne matrikel er i dag en del af ejendommen på Øster Hassing Vej 85.

Senere i 1878 - ved skøde af 2. marts 1878, tinglæst 15. marts samme år - mageskifter Jens Christian Pedersen med Niels Christian Pedersen. Med dette mageskifte overtager sælgeren Jens Christian Pedersen ejendommen på Rimmeren 17, syd for Vester Hassing, mens køberen Niels Christian Pedersen overtager ejendommen Lundborg, som nu kun består af matr. nr. 121a med et hartkorn på 2 skæpper, 1 fjerdingkar og 2 album. Med de mange frasalgs har Lundborg altså minimeret sit hartkorn med 4 skæpper og 2 album. I mageskifteskødet vurderes Lundborg til 2.000 kr.

Ved folketællingen i 1880 bor Niels Christian Pedersen i "Lundborghuus" med hustru og tre børn. Desuden bor på ejendommen en ugift daglejer. Men snart flytter også denne familie.

12) Mageskifte er at bytte fast ejendom eller dele heraf. Der vil ofte være tale om, at den ene part betaler et beløb til den anden part for en værdiforskel mellem de to ejendomme.

Husmand Ole Christian Hansen og Ane Katrine Christensdatter sidder ved bordet foran Lundborg i 1890'erne. De fik otte børn, to af døtrene står til venstre for forældrene mens en af sønnerne står med to heste i baggrunden.

Foto:
Hals Arkiv, B15812.

1880

Ved mageskifteskøde af 3. juli 1880, tinglæst 16. juli, overdrager Niels Christian Pedersen ejendommen Lundborg til Ole Christian Hansen. Sælgeren overtager ved dette mageskifte køberens tidligere ejendom "M.N. 6 og 5b af Torndal [syd for Grindsted i Hammer bakker, Hammer sogn]". I forbindelse med mageskiftet overtager køberen Ole Christian Hansen en pantegæld på 800 kr. i Aalborg Sparekasse.

Med handlen kan man med god vilje sige, at Lundborg igen er kommet tilbage til familien. Ole Christian Hansens farfar, Henric Cristian Wilhelmsen (1769-1860), er nemlig lillebror til den Casper Wilhelmsen (1759-1838), der var fæster af Lundborg i perioden 1793-1837.

13) Oplysningerne i dette afsnit er fra Tove Kaptain Christiansen, som også har delt barnebarnets, Cathrine Christiansen, fine beskrivelse om Lundborg i Kathrine og Ole Hansens tid i denne beretning, med os.

Ole Christian Hansen (1850-1933) var i 1876 blevet gift i Vester Hassing kirke med Ane Kathrine Christiansdatter (1848-1924). Dette ægtepar får otte børn¹³⁾: Marie (1876-1956), Christian Martinus (1879-1948), Hans Peter (1882-1882), Lars (1883-1941), Hans Peter (1885-1902), Maren (1888-), Ane Marie (1891-) og Ottilie (1894-1992). De to ældste børn er født i Hammer sogn, mens de øvrige er født på Lundborg i Vester Hassing sogn.

Efter købet af Lundborg kan Kathrine og Ole Hansen flytte ind i huset på Vester Hassing Hede med de to ældste børn. Ved folketællingen i 1890 bor ægteparret på Lundborg med de fem ældste - stadig levende - børn. Ole Christian Hansen angives at være husmand. Ved folketællingen i 1901 bor ægteparret på Lundborg med de tre yngste døtre.

Ifølge de offentlige registre er stuehuset og de fleste udbygninger bygget i 1910. Disse oplysninger er dog tit usikre for

ældre huse, hvad der også er tilfældet her. Snarere er stuehuset og disse udbygninger bygget i 1905, hvor Ole Christian Hansen hjemtager et lån på 2.600 kr. i husmandskreditforeningen.

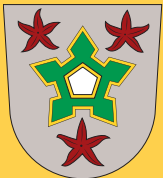
Ved folketællingerne i 1906 og 1911 bor Kathrine og Ole Hansen på Lundborg med den yngste datter Ottilie. Ved folketællingen i 1916 bor ægteparret alene, mens Ottilie igen er flyttet hjem ved folketællingen i 1921, måske på grund af moderens skrøbelighed, som nævnes af barnebarnet i nedenstående beretning.

Kathrine og Ole Hansens barnebarn, Cathrine Christiansen, født Andreasen i 1914, skildrer bedsteforældrene på fineste vis:

Vores bedsteforældre på mors side boede i Lundborg, et lille husmandssted på Vester Hassing Hede.

De havde fire-fem køer, en hest, får og lam samt grise og høns. Det var et hyggeligt sted, der var omgivet af bakker og

Fortsættes næste side

Ane Katrine og
Ole Christian
Hansen tre
yngste døtre.
Til venstre
Otilie, født 1894,
i midten Ane
Marie, født 1891
og til højre
Maren, født 1888.
Fotograferet
ca. 1903-1905.
Foto: Sophie Nielsen.
Hals Arkiv, B15823.

grantræer. I gården var der en brønd, hvor man kunne hejse vand op med et reb, der var bundet på en spand. Der var også en lille have med træer, buske, grøntsager, og blomster var der da også lidt af.

Førhen gik bedstefar også hen og arbejdede i en grusgrav i nærheden. Han fik 25 øre for en eftermiddag, det blev måske lidt mere efterhånden.

Bedstemor var hjælpsom over for naboer, især når der kom børn til verden. Det var skik, at man hjalp hinanden, og der var børnerige familier dengang.

Bedstemor og bedstefar kørte i en fjedervogn med Klaus - en lille gul hest - for de havde ikke andre, så længe jeg kan huske. De kørte til kirke og til møder, og da også ned til os på Rimmen og til andre venner og

bekendte, men de gik også, især da de var yngre.

Moster Otilie var hjemme og hjalp inde og ude, men hun tog også ud og hjalp familien på forskellig vis, især når der skulle laves noget særligt som storvask og lignende, samt ved sygdom.

Flere af mine fætre var i Lundborg som hjord drenge. Køerne skulle om sommeren hver dag i mosen. De skulle trækkes derud og hjem, men der skulle også være opsyn med dem derude. Jeg har også været med derude, når jeg var på ferie. Vi havde så mellemmadder og saftevand med, det var tit af blåbær. Der var nemlig en dejlig blåbærbakke ved Lundborg. Der ville vi gerne op sammen med kusiner og fætre, som vi legede godt med.

Mine bedsteforældre blev kaldt Trine og Volle i Lundborg, men vi børn sagde altid Bedste i Bakkerne.

2. juledag var det skik, at familien skulle derop. Vi kørte i Jumber med 2 heste for. Jeg kan ikke huske, hvad vi fik at spise, men det var nok steg og medisterpølse. Så var der juletræ i storstuen, det var altid pyntet med hvidt, roser og engle. Morbror Lasses børn var der jo også, vi sang julesalmer og vi fik pebernødder og legede, vi var aldrig i tvivl om, hvad vi skulle lege, jeg tror nok at de voksne mest var i den anden stue.

Engang om sommeren vi var der på besøg, skulle jeg blive på ferie, men så var der blevet snakket om hugorme, og jeg turde så ikke være der, og gik ind bag kostalden og græd og jeg kom med hjem.

En anden gang jeg var på ferie deroppe, var der kommet bud, at en moster fra Vestjylland med familie kom hjem. Der var så ikke plads til mig, så måtte jeg gå den lange vej hjem alene - vel en 6-7 km. [Barnebarnet Cathrines forældre boede på en ejendom på Vester Hassing Rimme].

Jeg havde lidt ondt af mig selv, da jeg gik. Jeg kan ikke huske hvor gammel jeg var, det var jo en sandt og stenet vej.

Når vi kørte hjem fra Lundborg om aftenen, husker jeg bedstefar fulgte os forbi grusgraven. Han tog ved hestens hovedtøj, for vejen gik lige tæt forbi, og der var ingen hegn for. Det var måske kun, når det var vinter og mørkt, at han fulgte med.

Jeg mindes Lundborg som et sted, hvor der var meget rent. Der var gult murstensgulv i køkkenet, skuret og en pudset messingstang om komfuret. Der var vel sparsomt møbleret, men hyggeligt, og det var et gæstfrit hjem, også ungdom kom der.

Bedstefar var gemytlig og taknemlig for, hvad de havde, han kunne se de lyse sider. Bedstemor var lidt mere skrøbelig. Hun havde jo også

Fortsættes næste side

Ejendommen Lundborg, Heden 22, fotograferet 1954.

De nye bygninger er opført af Ole Christian Hansen omkring 1905.

Foto: Sylvest Jensen, Det kgl. Bibliotek.

mange børn og havde aldrig haft meget at købe for, men de var tilfredse med det, de havde, og kunne sikkert også undvære lidt. De var af dem, der var med til at bygge Missionshuset i Vester Hassing. At det gik så godt, skyldtes også at moster Ottilie var derhjemme meget af tiden. Hun var deres støtte ude og inde, så de var ca. midt i halvfjerdsere inden de flyttede fra Lundborg. Det der især prægede mine bedsteforældre, var gudsfrygt og nøjsomhed, der var et værdigt eksempel for efterslægten.

Ane Kathrine Hansen dør den 9. maj 1924, men kort forinden havde ægteparret solgt Lundborg. Ole Christian Hansen dør den 12. februar 1933.

1924

Ved skøde af 25. januar 1924, tinglæst 8. februar, sælger "Husejer Ole Chr. Hansen af V. Hassing" ejendommen matr. nr. 121a, med et hartkorn på 2 skæpper, 1 fjerdingkar og

2 album, til "Husejer Marinus Pedersen af Restrup Enge".

I ovenstående beretning nævnes, at der på ejendommen var en gul hest ved navn Klaus, og formentlig er det den, der specifikt nævnes i skødet, hvor der bla. står: "Det er et særligt Vilkaar for Handelen at den paa Ejendommen værende norske gule Vallak ikke maa bort-sælges eller paa anden Maade fjernes fra Ejendommen, idet Sælgeren vil undgaa at den kommer i Handel og forpligter Køberen sig herved til, naar han ikke mener at kunne bruge Hesten længere uden Vederlag at aflevere den til Sælgeren eller dennes Hustru, saafremt nogen af dem paa den Tid er i Live". Det nævnes endvidere i skødet, at overtagelsen har fundet sted. Købesummen er fastsat til 11.100 kr., hvoraf den faste ejendom vurderes til 6.200 kr. og det medfulgte løseøre til 4.900 kr.

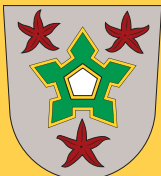
Ved folketællingen i 1925 finder vi ægteparret Katrine og

Marinus Pedersen på Lundborg med seks børn: datteren Anna Marie (født 1914 i Aalborg), sønnen Lars Christian (født 1915 i Sønderholm), datteren Emmy Agnete (født 1916 i Sønderholm), datteren Ingrid Margrethe (født 1920 i Sønderholm), sønnen Hans Egon (født 1922 i Sønderholm) og sønnen Bent Lundborg (født 1925 på Lundborg).

Ved folketællingen i 1930 bor ægteparret Katrine og Marinus Pedersen på Lundborg med fem børn: sønnen Viggo Marius (født 1913 i Aalborg, angives at være "hjemmekarl"), datteren Ingrid Margreth (født 1920 i Restrup), sønnen Hans Egon (født 1922 i Restrup), sønnen Knud Lundborg (født 1930 på Lundborg) og sønnen Bent (født 1925 på Lundborg). I samme folketælling angives ægteparret at være blevet gift i 1912 og at have haft 10 børn i alt, hvoraf de otte lever og de to er døde.

Disse fødeår og -steder stammer fra folketællingerne og er

Fortsættes næste side

Lundborg, Heden 22, fotograferet i maj 2022.

Foto: Klem Thomsen, Hals Arkiv, B19202.

ikke checket op imod kirkebøgerne, bortset fra de to fødsler på Lundborg.

Ved folketællingen i 1940 bor ægteparret Katrine og Marinus Pedersen på Lundbog med sønnerne Egon, Bent og Knud.

Familien flytter efter salget af Lundborg til den nærliggende ejendom Lyngholm på nutidens Øster Hassing Vej 117.

1945

Ved skøde tinglyst 16. maj 1945 overtager gartner Johannes Sørensens ejendommen Lundborg.

1948

Ved skøde tinglyst 10. november 1948 overtager Einar Elvinus Larsen ejendommen Lundborg.

1951

Ved skøde tinglyst 18. december 1951 overtager Erik Eriksen ejendommen Lundborg.

1953

Ved skøde tinglyst 20. november 1953 overtager Laurits Madsen ejendommen Lundborg.

1958

Ved skøde tinglyst 15. september 1958 overtager Anton Jacobsen ejendommen Lundborg.

1964

Ved skøde tinglyst 23. juni 1964 overtager Frede Randau Mikkelsen ejendommen Lundborg. Han og hustruen Lis driver i mange år en antikvitetsforretning fra ejendommen.

1990

Efter Frede Randau Mikkelsens død får hans enke Lis Bodil Mikkelsen adkomsten¹⁴⁾ til stedet, tinglyst den 17. oktober 1990, ved fremvisning af skifteretsattest.

Kort efter sælger hun ejendommen Lundborg.

Ved skøde af 9. november 1990 køber Poul Kjærsgaard og Joan Kjærsgaard stedet i lige sameje.

Dette ægtepar har børnene Thomas og Tine.

Efter Joan Kjærsgaards død i 2011 overtager Poul Kjærsgaard adkomsten til hendes halvpart.

Efter Poul Kjærsgaards død i 2019 overtager arvingerne ejendommen Lundborg, som de sætter til salg.

2020

Ved skøde tinglyst 15. maj 2020 overtager Rikke Gade og Malte Pedersen ejendommen Lundborg med en halvpart til hver.

Ejendommen består i dag [maj 2022] af matr. nr. 121a med et jordtilliggende på 77.456 m², ca. 14 tønder land, og matr. nr. 3c med et jordtilliggende på 11.458 m², ca. 2 tønder land.

Førstnævnte matrikel ligger på adressen Heden 22, mens sidstnævnte matrikel er en moselod, beliggende i Rasmusmose.

¹⁴⁾ Adkomst bruges i betydningen "besiddelse af en rettighed til noget". Et dokument, som fastslår en adkomst, fx et skøde på en fast ejendom, kaldes et adkomstdokument. Dette kan også være en skifteretsattest.

Lundborg, Heden
22, fotograferet
i maj 2022.

Foto: Klem Thomsen,
Hals Arkiv, B19203.

Upubliceret kildemateriale Rigsarkivet

Arkivalieronline (https://ddd.dda.dk/soeg_person.asp):
Kirkebøger fra Vester Hassing sogn i Aalborg Amt

Arkivalieronline
(<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/geo/geo-collection/7>):
Folketællinger fra Vester Hassing sogn i Aalborg Amt

Arkivalieronline
(<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/geo/geo-collection/5>):
Realregistre, skøde- og panteprotokoller fra Vester Hassing sogn
(amt: "Aalborg" og arkiv "Kær Herredsfoged"):

Litteratur

Værnfelt, Kr.:
Bidrag til Kjær Herreds Historie. Steder og Navne i Vester-Hassing.
I: *Jyske Samlinger* 1937, s. 164-199.